

NEWSLETTER

Expozice času

18. vydání

říjen 2013

Foto (2x): Expozice času

FOTO MĚSÍCE

S povídkou *Zasvěcen žít* vyhrál literární soutěž Expozice času Martin Konečný (na snímku vlevo). Autor ohromil porotce zdařilým popisem prostředí i atmosférou, které odrážely vnitřní prožitky hlavního hrdiny. Soutěžící se sešli s porotci 5. září, nejzdařilejší texty na téma *Kdy se mi v životě zastavil čas* jim přečetl herec Moravského divadla Olomouc Petr Kubes (vpravo). První cenou byly hodiny inspirované vítězným příběhem. Povídku si můžete přečíst na straně 2. (ok)

Říjen přeje kulturním akcím, vyberte si z nabídky

Virtuální Univerzita 3. věku začala ve čtvrtek 3. října. Studenti z řad seniorů se v 6 přednáškách dozvědí zajímavosti na téma *Kouzelná geo-*

metrie. Lekce se konají jednou za 14 dní, ještě nyní se lze přihlásit!

V pátek 4. října startuje promítání Minikina expoziční. Od 19:30 se můžete těšit na hudební doku-

ment **Rolling Stones**, vstupné je 50 Kč. **Pátek 11. října** bude patřit dramatu o ženě, která ztratí paměť: **Život té druhé** (od 19:30, vstupné 75 Kč). A **v pátek 18. října** přijde na řadu úspěšný dokument **Zuzana Michnová: Jsem slavná tak akorát** (od 19:30, vstupné 65 Kč).

Ve čtvrtek 17. října zazpívá pro dobrou věc Yveta Blánarovičová, která bude hlavní hvězdou **Benefičního koncertu pro Vincentinum**. Vstupné je 150 Kč v předprodeji a 190 Kč na místě, koncert začíná v 19 hodin. Výtěžek poputuje postiženým dětem i seniorům.

Do 18. října se můžete přijít podívat na výstavu syrových fotek

z ulice Jardy „Tenza“ Krátkého a o den později, **v sobotu 19. října**, pak v 15:00 na vernisáž nové výstavy. Své malby a kresby nazvané **Okolo lidí** představí Daniela Opatřilová.

Filmový klub nabídne sci-fi snímek **Futurologický kongres**, který kombinuje hraný a animovaný film. Promítá se **v úterý 22. října** od 19:00.

Říjnový program zakončí komponovaný večer na téma **Čihošťský zázrak**: známé pohnutí kříže, které za totality stálo život faráře Toufara. Spisovatel Miloš Doležal tuto událost přiblíží **v pátek 25. října** v 19 hodin, vstupné je 40 Kč. Akce se koná za finanční podpory Olomouckého kraje. (alv)

Vítězná povídka M. Konečného ZASVĚCEN ŽÍT

Přinášíme vám povídku, která vyhrála v literární soutěži Expozice času. Porotce a zároveň režisér Českého rozhlasu Tomáš Soldán dílo zpracoval do rozhlasové podoby: poslechnout si ho můžete 29. října ve 13:30 na vlnách Českého rozhlasu Olomouc.

Hospoda olomouckého nádraží. Stoly s flekatými ubrusy, výčep zapadlý kdesi v koutě, zažloutlé záclony na oknech. Můj poslední azyl. Útulak pro takové, jako jsem já. Bezpečný přístav alkoholiků.

Sedím v poloprázdné nádražní putyce, zoufalý, vyřízený. Dva panáky vodky a pivo na zapití. Hnus. Kam až jsem se to dostal? Měl bych jet domů, ale copak takhle můžu? Copak můžu přijet po týdnu z práce domů v tomto zuboženém stavu? Jak se budu moci podívat do těch dvou párů velkých bezelstných dětských očí?

Všechny jsem zradil, nikoho už nemám, nikoho, kdo by mě aspoň trošku pochopil. Ale já už ani nechci, aby mě někdo ještě chápal. Chci pomoc. Potřebuji, aby někdo přišel, vzal mě za ruku a odvedl někam hodně daleko. Někam, kde mi bude navěky dobře. Teplo. Hezky. Ještě dva panáky a pak už půjdu. Jede to o půl jedenácté. Musím tam být pět minut předem. Dvě minuty cesty, které už snad zvládnou. Půjdu po peróně až na konec prodlouženého nástupiště, až tam, kde koleje pokračují do dálky, a pak už budu jen čekat. Ta dálka, to je můj cíl, moje vysvobození.

... nebyl jsem vždycky ten špatný, ten zlý. Pro děti a ženu bych udělal všechno na světě. Dřel jsem jak vůl, dům jsem spravoval. Každý rok jsme jezdili na dovolené, na výlety. Nikdy jsem nikomu z nich neublížil. Nezapomenou. Časem to všechno přebolí, pochopí. Snad pochopí...

Mávám na servírku. Vtom k mému stolu přistoupí člověk. Na první pohled podobný zoufalec jako já. Ptá se: „Je tady volno, můžu přisednout?“ Mlčky kývnu.

Ještě před pár měsíci bych o něj na ulici pohledem ani nezavadil. Takových jako on jsou plná města. Vytahaný kabát nad kolena, rifle z hrabáku, zarostlá tvář. Chlap, pan Nikdo. Na chvíli mu pohlédnu do očí. Pozdrav pohledem. Jako bych mu chtěl říci, tak se na mě podívej. Proti tobě sedí stejná troska, jako jsi ty sám.

Jenomže jeho oči vůbec nejsou kalné. Ačkoliv tvář je popsána mnohým strádáním, jeho oči se na mě usmívají. Hřejí. Je to přesně to teplo, které jsem potřeboval. Prostupuje mnou, uklidňuje a konejší. Jsem zmatený. Muž si poručí minerálku, napije se a pak povídá: „Odskočím si, můžete mi prosím pohlídat mé věci?“ Nevěřím svým očím. Na stole leží peněženka a mobil. Dvě staré obnošené věci. Pro někoho by to nestálo za pozornost, pro

něj je to zřejmě největší bohatství, co má. Opět mlčky přikývnu. Sedím a čekám. Svět kolem zase neexistuje. Výčep zmizel, hluk nádraží zmizel, kolem jen mléčné prázdno. Jen já, židle, stůl a něco na něm. Mám vymalováno. Vůbec nevím, jak dlouhé bylo to čekání.

Z agónie mě probírá vzdálený hlas. „Děkuji vám. Děkuji vám za ty věci.“ Usedá naproti mně, a aniž by počkal, začne vyprávět. Mluví rozvážně, klidně, hlasem, který bych právě u něj vůbec nečekal. Stále se mi přítomně dívá do očí. Chtěl bych uhnout pohledem, ale nemůžu. Něco. Něco mě nutí zachovat pozornost.

„Víš,“ povídá on. „Já tady nejsem náhodou. Jsem opilec, tak jako ty, a stejně tak jako ty i sebevrah. Jenomže já už to zkusil, jaké to je, vzít si život. Před dvěma měsíci jsem si omotal ruce za zády měděným drátem a pak jsem ten konec strčil do zásuvky s třířízovým napětím.“

Vyhrnuje levou ruku. Jsem zděšený tím otřesným pohledem. Jenomže on nepřestává a pokračuje. „A to je ta lepší, na téhle mi ještě zůstalo maso. Chceš vidět tu druhou?“ Vůbec nechápu. Nic nechápu. Úzkost mnou cloumá. Jak to všechno, proboha, o mně může vědět? Mé nejhlubší pocity a plány ztroskotance? Kde se tady vzal a co tu vlastně chce?

Probírám se v mžiku z otupění, jsem v momentě strážlivý. „Ne, ne, díky. Ta jedna ruka mi úplně stačila.“

Ani nečeká a zase tím svým konejšivým monotónním hlasem pokračuje. „Příteli, přišel jsem v životě úplně o všechno, nesmíš dopadnout stejně. Běž zaplatit a pak se seber a jeď domů. A něco se sebou konečně udělej. Přestaň chlastat a zase začni žít jako člověk.“

Ani ne silou vlastní vůle, jako spíš náporom toho jeho příkazu jsem vstal a zamířil k pultu. Trvalo to jen několik okamžiků, než jsem vyrovnal účet a vrátil se zpět ke stolu pro věci. Hlavou se mi honily události posledních měsíců, posledních dnů, posledních minut a vteřin. Najednou jsem k tomu člověku pocítil obrovskou vděčnost. Obrovské díky za svůj téměř zmařený, zpackaný život. Chtěl jsem mu ze srdce poděkovat. Když jsem ale došel až na místo, nikde nikoho. Kabát i věci, vše pryč. Jen nedopitá sklenice jako připomínka toho, že se mi vše jen nezdálo.

Dne 7. května 2007 jsem v Olomouci na nádraží potkal svého anděla strážného.

Dovětek: měsíc po této události jsem se rozhodl podstoupit tříměsíční léčbu závislosti na alkoholu, změnil jsem zásadně svůj život a vrátil jsem se opět do světa lidí.

Martin Konečný, 41 let

Zajímavosti z expozice: reformy kalendáře a času

K pochopení dnešního kalendáře se musíme vrátit ke kalendáři Římské republiky. V roce 63 př. n. l. se Julius Caesar obdělil titulem velekněze. V roce 49 př. n. l. se stal diktátorem s dosud nevídanou politickou a náboženskou mocí. **Kalendář byl v té době ve velkém nepořádku.** Římský rok byl ve srovnání s naším tropickým rokem **o více než deset dní kratší**, což se projevovalo narůstáním rozdílu mezi datem kalendáře a vegetačními změnami v přírodě. Aby se tento rozdíl vyrovnal, zařazovali Římané každý druhý rok mezi 23. a 24. únor **doplňkový měsíc**, který měl střídavě 22 a 23 dní.

Po této opravě se však prodloužilo průměrné trvání římského roku o jeden den. Další změny v doplňkovém měsíci pak vedly jenom k dalším komplikacím.

Julius Caesar, který chtěl postavit svou vládu na pevných základech, opravit chyby, dát podrobeným národům expandující říši jednotný způsob měření času a podpořit tak budování pevného impéria, se rozhodl k **zásadní reformě kalendáře.**

Řeční astronomové v Alexandrii, kteří byli v té době vrcholnou vědeckou autoritou, sestavili nový „juliánský“ kalendář se střední délkou roku 365,25 dne. **Caesar zavedl čtyřletý cyklus** – první tři roky měly 365 dní a čtvrtý rok byl rokem přestupným s 366 dny. Kalendář vstoupil v platnost **1. 1. 46 př. n. l.**

Měl 12 měsíců se jmenným označením. Januarius, měsíc Januse, boha začátku; Februarius, měsíc mrtvých, zasvěcený očištění; Martius, vztahující se k Marsovi, bohu války a začátku válečné sezony;

Aprilis, měsíc bohyně lásky Venuše (z etruského Apru) atd.

Caesar nastolil pevnou časovou architekturu, kterou posléze přijal celý křesťanský svět. **„Juliánský“ kalendář byl v platnosti až do roku 1582.** Přesná délka juliánského kalendáře činila 365 dnů a 6 hodin. V porovnání s tropickým rokem to bylo o 11 minut a 14 sekund více, tato nepřesnost však byla vyvážena jednoduchostí a praktičností.

Během 1200 let ovšem minuty navíc posunuly datum jarní rovnodennosti směrem k zimnímu období. Společenský rok přestal být v souladu s rokem slunečním a církevní hodnostáři, zodpovědní za určení data svátku Velikonoc, začali mít problém... *Pokračování v příštím čísle.*

zdroj: Createam

Nejlepší lék? ČAS A SMÍCH 😊

Mezi novými hodinami z Chronotechny je také slepecký budík

Expozice času je bohatší o osm kousků z dílny bývalého podniku Chronotechna. Šternberské hodiny zapůjčené z Vlastivědného muzea v Olomouci si tak vyměnily místo s nástěnnými hodinami na synagogu či hodinami s hebrejskými číslicemi. Tato dvě díla byla odvezena zpět do Židovského muzea v Praze.

Starobylé nástěnné a stolní hodiny vyrobené v Chronotechně se blýskají v místnosti věnované olomouckému regionu od října. Nejstarší z těchto nově zapůjčených

kousků jsou nástěnné kuchyňské hodiny. Jejich raňičky začaly cestovat po ciferníku ve 40. letech minulého století. Mezi stolními hodinami vyniká zase budíček se zeměkoulí pocházející z 60. let. Raritou je pak zhruba stejně starý slepecký budík. Na jeho ciferníku si nevidomí čas nahmatají. Tyto hodiny jsou další vzpomínkou na šternberskou hodinářskou minulost.

Exponáty z Židovského muzea byly odstraněny po necelých dvou letech z technických důvodů. (ok)

Expozice času Šternberk ČSA 19, 785 01 Šternberk

Kontakty: expozice@mkzsternberk.cz | +420 587 571 278/237 | www.expozicecasu.cz

vydala Městská kulturní zařízení, p.o. v říjnu 2013, 18. vydání